

INFORMACIJA O POTREBI OTKLANJANJA NEDOSTATAKA IDENTIFIKOVANIH IZVJEŠTAJU GLOBALNOG FORUMA O TRANSPARENTNOSTI I RAZMJENI INFORMACIJA U PORESKE SVRHE OD 21. NOVEMBRA 2024. GODINE, SA PREDLOGOM AKCIONOG PLANA

Crna Gora je 2018. godine pristupila Globalnom forumu o transparentnosti i razmjeni informacija u poreske svrhe (Globalni forum). Globalni forum predstavlja međunarodno tijelo koje se sastoji od 170 država članica, a njegove članice su i sve najrazvijenije države na svijetu. Ovo tijelo je preuzelo vodeću ulogu na polju razvoja globalnih standarda za razmjenu informacija u poreske svrhe, i to:

- razmjene informacija na zahtjev (EOIR) i
- automatske razmjene informacija o finansijskim računima (AEOI).

Globalni forum prati i sprovodi ocjenjivanje (peer review) implementacije navedenih standarda, od strane svih zemalja članica, te je do sada izvršeno ocjenjivanje 125 od 170 država članica.

EOIR standard omogućava međunarodnu razmjenu informacija na zahtjev koje su relevantne za administraciju ili sprovođenje domaćih poreskih zakona države koja zahtijeva dostavljanje tih informacija. Ocjenjivanje primjene ovog standarda obuhvata analizu stanja regulatornog okvira države koja se ocjenjuje, kao i sprovođenje ovog standarda u praksi. Na osnovu zaključaka ocjenjivača, sastavlja se izvještaj koji se usvaja od strane Peer review grupe (PRG), te objavljuje na zvaničnoj stranici Globalnog foruma.

Globalni forum je u toku 2023. godine otpočeo ocjenjivanje Crne Gore, u dijelu primjene EOIR standarda. Ocjenjivanje je obuhvatalo period od 1. januara 2020. do 31. decembra 2022. godine. Tokom perioda ocjenjivanja, izvršena je analiza relevantnog crnogorskog zakonodavstva koje reguliše materiju značajnu za razmjenu informacija na zahtjev, te postupanje nadležnih organa u Crnoj Gori u samom postupku razmjene informacija. Izvještaj Globalnog foruma usvojen je od strane PRG, na sjednici održanoj u Parizu, u periodu od 22-25. oktobra 2024. godine, a objavljen je 21. novembra 2024. godine (https://www.oecd.org/en/publications/global-forum-on-transparency-and-exchange-of-information-for-tax-purposes-montenegro-2024-second-round_e2a493d7-en.html)

U okviru navedenog izvještaja Crna Gora je dobila ocjenu djelimično usklađen, pri čemu je utvrđen niz nedostataka koje je u narednom periodu neophodno otkloniti.

U nastavku je tabelarni pregled ocjena:

	Element	Utvrđivanje pravnog okvira	Rejting
A.1	Dostupnost informacija o vlasništvu i identitetu	Neophodno je poboljšanje	Djelimično usklađen
A.2	Dostupnost računovodstvenih informacija	Neophodno je poboljšanje	Djelimično usklađen
A.3	Dostupnost bankarskih informacija	Neophodno je poboljšanje	Većinski usklađen
B.1	Pristup informacijama	Neophodno je poboljšanje	Većinski usklađen
B.2	Prava i zaštitne mjere	Uspostavljeno	Usklađen
C.1	EOIR mehanizmi	Uspostavljeno	Usklađen

C.2	Mreža EOIR mehanizama	Uspostavljeno	Usklađen
C.3	Povjerljivost	Neophodno je poboljšanje	Djelimično usklađen
C.4	Prava i zaštitne mjere	Uspostavljeno	Usklađen
C.5	Kvalitet i pravovremenost odgovora	Nije primjenjivo	Većinski usklađen
	UKUPNI REJTING	Djelimično usklađen	

Navedeni izvještaj je identifikovao nedostatke, kako u regulatornom okviru, tako i u samom sprovođenju ovog standarda u praksi. Kod regulatornog okvira identifikovani su nedostaci u nekoliko zakona (Zakon o poreskoj administraciji, Zakon o poreskim savjetnicima, Zakon o računovodstvu, Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma, Zakon o advokaturi, Zakon o privrednim društvima Zakon o upravnom postupku, Zakon o stečaju i likvidaciji banaka), dok su kod sprovođenja standarda u praksi identifikovani nedostaci u postupanju Poreske uprave i Registra stvarnih vlasnika. Za svaki identifikovani nedostatak, izvještaj sadrži preporuku koja opredjeljujuće utiče na rejting.

Za potrebe poreske transparentnosti, ocjenu Globalnog foruma, koristi i Code of Conduct grupa Evropske unije (COCG EU). Dakle, ocjena Globalnog foruma ima direktan uticaj na način na koji EU COCG procjenjuje državu, a samim tim i na njenu reputaciju i ekonomske odnose s EU. Ukoliko zemlja želi da izbjegne negativnu ocjenu od strane COCG EU, mora se potruditi da postigne visoku ocjenu kod Globalnog foruma, implementirajući potrebne standarde transparentnosti i razmjene informacija.

COCG EU se 29. januara 2025. godine obratila Ministarstvu finansija sa zahtjevom da Crna Gora obaveže da će preduzeti aktivnosti u cilju otklanjanja nedostataka identifikovanih u Izvještaju Globalnog foruma o transparentnosti i razmjeni informacija u poreske svrhe od 21. novembra 2024. godine, te da, u roku od 18 mjeseci od dana obavezivanja zatraži ponovnu procjenu od strane Globalnog foruma u cilju dobijanja zadovoljavajućeg rejtinga. Pored COCG EU, sa zahtjevima koje se odnose za obavezivanje Crne Gore da će preduzeti aktivnosti u cilju otklanjanja nedostataka identifikovanih u navedenom izvještaju, obratili su se i Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) kao i Međunarodna finansijska korporacija (IFC).

U cilju otklanjanja nedostataka identifikovanih u navedenom izvještaju, Ministarstvo finansija je 10. decembra 2024. godine formiralo Koordinacioni tim za identifikovanje i otklanjanje nedostataka iz Izvještaja Globalnog foruma o transparentnosti i razmjeni informacija u poreske svrhe od 21. novembra 2024. godine. Koordinacioni tim se sastoji od predstavnika svih relevantnih institucija i to: Ministarstva finansija, Ministarstva ekonomskog razvoja, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva pravde, Poreske uprave, Centralne banke i Uprave policije.

Zadatak Koordinacionog tima je da definiše aktivnosti u cilju otklanjanja identifikovanih nedostataka, te da o rezultatima ovih aktivnosti izvještava Globalni forum, sa ciljem iniciranja ponovne procjene od strane ovog tijela.

U prethodnom periodu, Koordinacioni tim je analizirao nedostatke, odnosno preporuke iz navedenog izvještaja, te je iste sistematizovao u okviru Predloga akcionog plana, koji je ovaj tim usvojio 28. januara 2025. godine. Navedeni akcioni plan se sastoji od aktivnosti koje se planiraju u narednom periodu, organa koji su nadležni za realizaciju tih aktivnosti, te roka za realizaciju istih.

**AKCIONI PLAN ZA OTKLANJANJE NEDOSTATAKA IDENTIFIKOVANIH U IZVJEŠTAJU
GLOBALNOG FORUMA O TRANSPARENTNOSTI I RAZMJENI INFORMACIJA U PORESKE
SVRHE OD 21. NOVEMBRA 2024. GODINE**

Stanje i ocjena	Faktori koji utiču na preporuku(e)	Preporuka(e)	Preduzete/pla nirene aktivnosti i nadležni organ	Rok
DRŽAVE TREBA DA OSIGURAJU DA SU INFORMACIJE O VLASNIŠTVU I IDENTITETU, UKLJUČUJUĆI INFORMACIJE O PRAVNIM I STVARNIM VLASNICIMA, DOSTUPNE NJIHOVIM NADLEŽNIM ORGANIMA ZA SVE RELEVANTNE SUBJEKTE I ARANŽMANE (ELEMENAT A.1)				
Pravni i regulatorni okvir su usklađeni ali je neophodno poboljšanje	<p>Podaci o vlasnicima stranih privrednih društava su dostupni u CRPS-u samo ako zakoni države osnivanja zahtijevaju otkrivanje informacija o vlasništvu u osnivačkom aktu. Kada to nije slučaj i kada strani zakoni ne zahtijevaju da se osnivački akt ažurira u slučaju promjene vlasnika, CRPS nema informacije o pravnom vlasniku. U okviru Zakona o privrednim društvima ne postoji obaveza ažuriranja podataka koji se dostavljaju CRPS-u u slučaju promjene pravnog vlasništva nakon registracije. Iako Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma zahtijeva unošenje određenih podataka o pravnom vlasništvu u Registar stvarnih vlasnika, ovi podaci možda nisu u potpunosti ažurirani i u praksi ostaju nepotpuni.</p> <p>Strana privredna društva koja imaju filijalu u Crnoj Gori nemaju obavezu da vode registar akcionara ili članova ili da takve informacije otkrivaju javnim organima.</p>	Preporučuje se da Crna Gora da osigura da su informacije o pravnom vlasništvu stranih privrednih društava u Crnoj Gori dostupne i ažurirane u skladu sa standardom.	Izmjene Zakona o privrednim društvima Ministarstvo ekonomskog razvoja	Q3 2025.
	Iako su lica, koja predstavljaju obveznike u skladu sa zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma dužna čuvati svoje evidencije najmanje deset godina nakon prestanka poslovnog odnosa sa klijentom, zakon ne propisuje šta se dešava sa evidencijama u slučaju kada obveznici prestanu da postoje.	Preporučuje se da Crna Gora osigura da se podaci o stvarnom vlasništvu za sve relevantne subjekte i aranžmane čuvaju najmanje pet godina, uključujući i slučajeve kada obveznici ovog zakona prestanu da postoje.	Izmjene Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma Ministarstvo unutrašnjih poslova	Q2 2025.
	Samo određeni podaci o identitetu biće dostupni kako od poreskog organa, tako i od subjekata koji su obavezni da primjenjuju Zakon o sprečavanju pranja novca, tokom postupka poznavanja i praćenja klijenata za relevantna strana ortačka društva.	Preporučuje se da Crna Gora obezbijedi da informacije o identitetu relevantnih stranih ortačkih društava u Crnoj Gori budu	Izmjene Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma	Q2 2025.

		adekvatne, tačne i ažurirane u skladu sa standardom.	Ministarstvo unutrašnjih poslova	
	Dostupna metoda za identifikaciju stvarnih vlasnika ortačkih društava sadrži određene nedostatke, kao što je prag od 25% vlasništva za identifikaciju partnera kao stvarnih vlasnika, što možda neće obuhvatiti sve opšte partnere koji bi uvijek trebalo da budu identifikovani (ili provjereni), jer upravljaju ortačkim društvima i imaju neograničenu odgovornost. Iako Smjernice za sprečavanje pranja novca iz 2024. godine sadrže korisne primjere koji objašnjavaju primjenu u odnosu na privredna društva u skladu sa standardom, specifični slučajevi koji se odnose na ortačka društva nisu uključeni.	Preporučuje se da Crna Gora izradi smjernice o primjeni definicije „stvarnog vlasnika“ na ortačka društva, uzimajući u obzir njihov specifičan oblik i strukturu, kako bi se osiguralo da stvarni vlasnici budu pravilno identifikovani u skladu sa standardom.	Izmjene Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma Ministarstvo unutrašnjih poslova	Q3 2025.
Stanje i ocjena	Faktori koji utiču na preporuku(e)	Preporuka(e)	Preduzete/pla nirene aktivnosti i nadležni organ	Rok
EOIR ocjena: Djelimično usklađen	Iako je Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma iz 2023. godine pojasnio definiciju "stvarnog vlasnika", čineći namjeravani opseg stvarnog vlasništva jasnijim, određene nejasnoće i dalje postoje. Posebno, u vezi sa pravnim licima, pojmovi "zajednička kontrola" i "kontrolisano putem drugih sredstava" nisu eksplicitno pomenuti u zakonu, okolnosti pod kojima rukovodstvo na višem nivou može biti identifikovano kao stvarni vlasnici čine se širim nego što je to dozvoljeno prema standardu, a specifično pravilo koje se primenjuje na pravna lica koja "prihvataju, upravljaju ili raspodeljuju imovinu za određene svrhe" može se tumačiti na način koji ne pokriva sva relevantna lica kao stvarne vlasnike. Iako Smjernice iz 2024. godine sadrže korisne primjere za primjenu u skladu sa standardom, one su donijete nedavno i njihova implementacija u praksi mora se pratiti.	Preporučuje se da Crna Gora prati primjenu definicije "stvarnog vlasnika" u praksi i preduzme dalje korake, ako bude potrebno, kako bi se obezbijedilo da su stvarni vlasnici ispravno identifikovani u svim slučajevima.	Izmjene Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma Ministarstvo unutrašnjih poslova	Q2 2025.
	Dok je Crna Gora 2024. godine postigla značajan napredak u popunjavanju Registra stvarnih vlasnika, isti još uvijek ne pruža potpunu pokrivenost informacijama o stvarnim vlasnicima za sve relevantne pravne subjekte i aranžmane. Registar stvarnih vlasnika pokriva oko 30% subjekata koji su obavezni da izvještavaju. Imajući u vidu da, oko 38% privrednih subjekata u Crnoj Gori nije aktivno i nije oslobođeno obaveze registracije,	Preporučuje se da Crna Gora donese odgovarajuće mjere nadzora i nametne sankcije kada je neophodno kako bi se osiguralo da podaci o stvarnim	Donošenje odgovarajućih mjera i nametanje sankcija kako bi se osiguralo da podaci o	

	<p>vjerovatno je da oni neće pružiti informacije o stvarnom vlasniku, a trenutno ne postoji efikasan pravni okvir koji bi omogućio njihovo brisanje. Mjere usklađivanja tek treba da započnu kako bi se osiguralo da su ove informacije tačne, adekvatne i ažurirane, između ostalog i zbog nedostataka u izvještavanju.</p>	<p>vlasnicima budu unijeti u Registar stvarnih vlasnika od strane svih relevantnih pravnih subjekata i aranžmana, uključujući ortačka društva, te da su ti podaci tačni, adekvatni i ažurirani.</p>	<p>stvarnim vlasnicima budu unijeti u Registar stvarnih vlasnika od strane svih relevantnih pravnih subjekata i aranžmana</p> <p>Poreska uprava</p>	<p>Q2 2025.</p>
	<p>Dok se Registar stvarnih vlasnika ne popuni u potpunosti, obveznici Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma, posebno banke, predstavljaju najpotpuniji izvor informacija o stvarnim vlasnicima u Crnoj Gori.</p> <p>Međutim, osim određenih ciljano definisanih izuzetaka, Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma ne propisuje specifičnu učestalost za sprovođenje postupaka poznavanja i provjere klijenta. Centralna banka Crne Gore je izdala Smjernice za upravljanje rizikom, koje uključuju uputstva o učestalosti praćenja poslovnih odnosa prema rizicima klijenata, čime se ublažava identifikovana slabost u Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma. Ipak, s obzirom na to da Crna Gora nije precizirala kazne koje se mogu izreći u slučaju da obveznici ne vrše periodično ažuriranje informacija o stvarnim vlasnicima, postavlja se pitanje kako se ova obaveza može efikasno sprovesti. Štaviše, iako su banke bile podložne redovnom nadzoru, nije jasno u kojoj mjeri su ove aktivnosti usmjerene da osiguraju da se informacije o postupcima poznavanja i provjere ažuriraju u praksi. Konačno, Smjernice za upravljanje rizikom se odnose samo na subjekte pod nadzorom Centralne banke Crne Gore. Dalje, odredbe o pojednostavljenim mjerama poznavanja i provjere obveznika ostavljaju mogućnost da informacije o stvarnom vlasništvu kod vlasnika računa ne budu prikupljene i provjerene na neodređeni vremenski period nakon uspostavljanja poslovnog odnosa.</p> <p>Pored navedenog, osim za banke, nadzor nad drugim licima koja su obveznici Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma je bio nedovoljan. Računovođe i revizori bili su predmet samo ograničenog broja kontrola, a Crna Gora nije prijavila nikakve kontrolne mjere usmjerene na ispunjavanje AML obaveza kod advokata i notara.</p>	<p>Preporučuje se da Crna Gora osigura da ažurirane informacije o stvarnim vlasnicima budu dostupne za sve relevantne subjekte i aranžmane u skladu sa standardom, te da ojača nadzor nad notarima, računovođama i revizorima kako bi se osiguralo da su informacije o stvarnim vlasnicima dostupne tim profesionalcima u skladu sa standardom.</p>	<p>Izmjene Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma</p> <p>Ministarstvo unutrašnjih poslova</p>	<p>Q2 2025.</p>

DRŽAVE TREBA DA OSIGURAJU DA SE POUZDANI RAČUNOVODSTVENI ISKAZI ČUVAJU ZA SVE RELEVANTNE SUBJEKTE I ARANŽMANE (ELEMENAT A.2)

<p>Pravni i regulatorni okvir su usklađeni ali je neophodno poboljšanje</p>	<p>Pravni okvir Crne Gore ne predviđa eksplicitno čuvanje računovodstvenih evidencija i prateće dokumentacije nakon što pravno lice ili aranžman prestane da postoji. Takođe, ne precizira lice koje je odgovorno za čuvanje takve dokumentacije. Dok će neki računovodstveni podaci biti dostupni u mjeri u kojoj su podneseni Poreskoj upravi, ne zahtijeva se da sve računovodstvene informacije budu podnesene, a prateća dokumentacija neće biti dostupna preko Poreske uprave.</p>	<p>Preporučuje se da Crna Gora uspostavi zakonsku obavezu čuvanja pouzdanih računovodstvenih evidencija, uključujući prateću dokumentaciju, za sve relevantne pravne subjekte i aranžmane koji su prestali da postoje, te osigura period čuvanja evidencija od najmanje pet godina; navodeći ko će biti odgovorna osoba za čuvanje takvih računovodstvenih evidencija, te da uspostavi odgovarajuće sankcije.</p>	<p>Izmjene Zakona o računovodstvu Ministarstvo finansija</p>	<p>Q2 2025.</p>
	<p>Dok računovodstveni i poreski zakoni Crne Gore indirektno zahtijevaju čuvanje prateće dokumentacije, ovi zahtjevi su formulisani na opšti način i ne idu u detalje u vezi sa vrstom prateće dokumentacije koja se treba čuvati, što bi moglo dovesti do neujednačene primjene. Dalje, iako "računovodstvena dokumentacija" mora biti čuvana najmanje pet godina u skladu sa standardom, tip prateće dokumentacije koji je pokriven ovim pojmom nije definisan. Ovo ostavlja sumnju da li će sva prateća dokumentacija biti pokrivena s obzirom na to da je trogodišnji period čuvanja dozvoljen za određene vrste dokumentacije.</p>	<p>Preporučuje se da Crna Gora osigura da njen pravni okvir zahtijeva od svih relevantnih subjekata i aranžmana da vode glavnu dokumentaciju u skladu sa standardom za period od najmanje pet godina.</p>	<p>Izmjene Zakona o računovodstvu Ministarstvo finansija</p>	<p>Q2 2025.</p>
	<p>Pravni okvir ne osigurava da osoba u Crnoj Gori ima u posjedu, kontroli ili sposobnosti da pribavi računovodstvene evidencije i prateću dokumentaciju za sve relevantne pravne subjekte i aranžmane, što može ugroziti dostupnost takve dokumentacije u praksi. Bez obzira na to gdje se računovodstvene evidencije čuvaju, EOIR standard zahtijeva da jurisdikcije imaju sistem koji omogućava organima da dobiju pristup takvim evidencijama na pravovremen način. Rizici su umanjeni dostupnošću finansijskih izveštaja koji se rutinski dostavljaju Poreskoj upravi. Međutim, ova obaveza ne pokriva prateću dokumentaciju ili slučajeve u kojima, na prvom mjestu, subjekti nisu ispoštovali svoju obavezu da</p>	<p>Preporučuje se Crnoj Gori da uspostavi sistem koji obezbjeđuje dostupnost računovodstvenih evidencija i prateće dokumentacije, kao i pristup u pravovremenom</p>	<p>Izmjene Zakona o računovodstvu Ministarstvo finansija</p>	<p>Q2 2025.</p>

	podnesu dokumentaciju. Identifikovani nedostatak dodatno je otežan nedostatkom efikasnih sankcija koje bi osigurale opšta ovlaštenja pristupa nadležnog organa Crne Gore (vidjeti Element B.1). Iako tokom perioda ocjenjivanja nisu zabilježeni problemi u praksi, identifikovani nedostaci mogu ometati dostupnost računovodstvenih evidencija i prateće dokumentacije u skladu sa standardom.	roku, uključujući adekvatne sankcije.		
Stanje i ocjena	Faktori koji utiču na preporuku(e)	Preporuka(e)	Preduzete/pla niranane aktivnosti i nadležni organ	Rok
EOIR ocjena: Djelimično usklađen	Usklađenost sa poreskim propisima u Crnoj Gori ostaje niska. Oko 38% poreskih obveznika klasifikuje se kao "neaktivni", jer ne podnose poreske prijave niti plaćaju poreze. Takvi "neaktivni" poreski obveznici zadržavaju svojstvo pravnog lica i nije im zabranjeno da obavljaju komercijalnu djelatnost i posjeduju imovinu unutar ili van Crne Gore. Ne postoji pravni postupak koji bi omogućio Poreskoj upravi da pokrene likvidaciju ovakvih "neaktivnih" privrednih subjekata, osim stečajnog postupka koji se u praksi koristi sporadično. U tom smislu, "neaktivni" poreski obveznik može neograničeno zadržati status "neaktivnog", a da isti ne bude objavljen iz Registra poreskih obveznika i Centralnog registra privrednih subjekata. Prekršajni nalozi obuhvataju manje od 3% onih koji ne podnose prijave, a često nisu efikasni u praksi. Ovi faktori izazivaju zabrinutost u pogledu dostupnosti računovodstvenih evidencija svih relevantnih subjekata i aranžmana u Crnoj Gori u skladu sa standardom.	Preporučuje se da Crna Gora ojača svoje nadzorne i izvršne mjere u vezi sa "neaktivnim" subjektima kako bi osiguralo da su računovodstveni podaci i prateća dokumentacija svih relevantnih subjekata i aranžmana uvijek dostupni u skladu sa standardom.	Donošenje odgovarajućih mjera i nametanje sankcija kako bi se osiguralo da podaci o stvarnim vlasnicima budu unijeti u Registar stvarnih vlasnika od strane svih relevantnih pravnih subjekata i aranžmana Poreska uprava	Q3 2025.
BANKOVNE INFORMACIJE I INFORMACIJE O STVARNOM VLASNIŠTVU TREBA DA BUDU DOSTUPNE ZA SVE VLASNIKE RAČUNA (ELEMENT A.3)				
Pravni i regulatorni okvir su usklađeni ali je neophodno poboljšanje	Dostupna metoda za identifikaciju stvarnih vlasnika ortačkih društava ima određene nedostatke, poput praga od 25% vlasništva za identifikaciju ortaka kao stvarnih vlasnika, što možda ne obuhvata sve ortake koji bi uvek trebali biti identifikovani (ili razmatrani) s obzirom na to da upravljaju ortaklukom i imaju neograničenu odgovornost. Iako Smjernice iz 2024. godine sadrže korisne primjere koji pomažu u primjeni kod privrednih društava u skladu sa standardom, specifični primjeri ortačkih društava nisu uključeni.	Preporučuje se da Crna Gora izradi smjernice o primjeni definicije „stvarnog vlasnika“ na ortačka društva, uzimajući u obzir njihov specifičan oblik i strukturu, kako bi se osiguralo da stvarni vlasnici budu pravilno	Izmjene Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma	Q2 2025.

		identifikovani u skladu sa standardom.	Ministarstvo unutrašnjih poslova	
	Stvarni vlasnik fondacije je svako fizičko lice koje ima kontrolnu ulogu u upravljanju njenom imovinom, ili, ako ovo lice nije moguće odrediti, stvarni vlasnik je svako fizičko lice ovlašćeno da predstavlja ovaj subjekat. Na prvi pogled, definicija stvarnog vlasnika čini se restriktivnom. Nema sigurnosti da će stvarni vlasnici fondacija biti identifikovani u skladu sa standardom.	Preporučuje se da Crna Gora osigura da je stvarni vlasnik svih fondacija koje imaju bankovni račun u Crnoj Gori identifikovan u skladu sa standardom.	Izmjene Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma Ministarstvo unutrašnjih poslova	Q2 2025.
	Zakon o stečaju i likvidaciji banaka uređuje uslove i procedure za stečaj i likvidaciju banaka u Crnoj Gori. Međutim, crnogorski pravni okvir ne sadrži zahtjev za dostupnost bankovnih informacija, uključujući informacije o stvarnim vlasnicima bankovnih računa, nakon takvog stečaja ili likvidacije.	Preporučuje se da Crna Gora osigura da se bankovne informacije, uključujući informacije o stvarnim vlasnicima bankovnih računa, čuvaju najmanje pet godina, uključujući i u slučaju da banka prestane da postoji ili da strana banka prestane sa radom u Crnoj Gori.	Izmjene Zakona o stečaju i likvidaciji banaka Ministarstvo finansija u saradnji sa Centralnom bankom	Q3 2025.
Stanje i ocjena	Faktori koji utiču na preporuku(e)	Preporuka(e)	Preduzete/pla niranane aktivnosti i nadležni organ	Rok
EOIR ocjena: Većinski usklađen	Iako je Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma iz 2023. godine pojasnio definiciju "stvarnog vlasnika", čineći namjeravani opseg stvarnog vlasništva jasnijim, određene nejasnoće i dalje postoje. Posebno, u vezi sa pravnim licima, pojmovi "zajednička kontrola" i "kontrolisano putem drugih sredstava" nisu eksplicitno pomenuti u zakonu, okolnosti pod kojima rukovodstvo na višem nivou može biti identifikovano kao stvarni vlasnici čine se širim nego što je to dozvoljeno prema standardu, a specifično pravilo koje se primenjuje na pravna lica koja "prihvataju, upravljaju ili raspodeljuju imovinu za određene svrhe" može se tumačiti na način koji ne pokriva sva relevantna lica kao stvarne vlasnike. Iako Smjernice iz 2024. godine sadrže korisne primjere za primjenu u skladu sa standardom, one su donijete	Preporučuje se Crnoj Gori da prati primjenu definicije "stvarnog vlasnika" u praksi i preduzme daljne korake po potrebi kako bi osigurala da su stvarni vlasnici bankovnih računa ispravno identifikovani u svim slučajevima.	Izmjene Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma Ministarstvo unutrašnjih poslova	Q2 2025.

	nedavno i njihova implementacija u praksi mora se pratiti.			
	<p>Međutim, osim određenih ciljanih izuzetaka, Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma ne propisuje specifičnu učestalost za sprovođenje mjera poznavanja i praćenja. Centralna banka Crne Gore izdala je Smjernice za upravljanje rizikom, koje uključuju uputstva o učestalosti praćenja poslovnih odnosa prema profilima rizika klijenata, čime se ublažava manjak identifikovan u Zakonu o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma. Međutim, pošto Crna Gora nije precizirala kaznenu odredbu koja se može primijeniti u slučaju neuspjeha da se obezbijede ažurirani podaci o stvarnim vlasnicima, što izaziva sumnje u vezi sa tim kako se ova obaveza može efikasno sprovesti.</p> <p>Dodatno, odredbe o pojednostavljenim mjerama poznavanja i provjere ostavljaju mogućnost da informacije o stvarnim vlasnicima korisnika računa nisu prikupljene i verifikovane za neodređeni vremenski period nakon uspostavljanja poslovnog odnosa.</p>	Preporučuje se da Crna Gora obezbijedi da ažurirani podaci o stvarnim vlasnicima svih relevantnih subjekata i aranžmana budu dostupni u skladu sa standardom.	Izmjene Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma Ministarstvo unutrašnjih poslova	Q2 2025.
NADLEŽNI ORGANI TREBA DA IMAJU OVLAŠĆENJE DA PRIBAVE I DOSTAVE INFORMACIJE KOJE SU PREDMET ZAHTJEVA U OKVIRU POSTUPKA RAZMJENI INFORMACIJA OD BILO KOJEG LICA UNUTAR SVOJE TERITORIJALNE NADLEŽNOSTI KOJE POSJEDUJE ILI KONTROLIŠE TAKVE INFORMACIJE (BEZ OBZIRA NA BILO KOJU ZAKONSKU OBAVEZU TE OSOBE DA ČUVA TAJNOST INFORMACIJA) (ELEMENAT B.1)				
Pravni i regulatorni okvir su usklađeni ali je neophodno poboljšanje	Opšta obavezna ovlašćenja propisana Zakonom o poreskoj administraciji koja su dostupna Poreskoj upravi osigurana su sankcijama koje se mogu primijeniti ako je lice podložno poreskoj kontroli i pomažu u obezbjeđivanju da u situacijama koje zahtijevaju takve radnje, nebankarske informacije mogu biti dobijene. Međutim, nedostatak sankcija za nepostupanje po pozivu ovog organa, može oslabiti efikasnost opštih obaveznih ovlašćenja u vezi sa nebankarskim informacijama. Osim toga, nedostatak sankcija za neuspjeh u dostavljanju bankovnih informacija ili za njihovo nepravovremeno dostavljanje može ometati dobijanje takvih informacija.	Preporučuje se Crnoj Gori da osigura da njen zakon sadrži odgovarajuće sankcije koje štite opšta obavezna ovlašćenja nadležnog organa.	Izmjene Zakona o poreskoj administraciji Ministarstvo finansija	Q2 2025.
Stanje i ocjena	Faktori koji utiču na preporuku(e)	Preporuka(e)	Preduzete/pla niranane aktivnosti i nadležni organ	Rok
EOIR ocjena: Većinski usklađen	U jednom slučaju tokom perioda ocjenjivanja, kada informacije o stvarnom vlasniku nisu bile dostupne iz Registra stvarnih vlasnika, nadležni organ nije iskoristio svoja ovlašćenja da pribavi informacije o stvarnom vlasniku iz drugih dostupnih izvora. Budući da pokrivenost pravnih subjekata u Registru stvarnih vlasnika ostaje ograničena, neuspjeh nadležnog organa da istraži sve moguće izvore informacija na zahtjev partnerskih zemalja za razmjenu informacija izaziva	Preporučuje se da Crna Gora osigura da se ovlašćenja nadležnog organa u potpunosti koriste kako bi se prikupile informacije o stvarnom vlasniku iz svih izvora, kada se	Obuka osoblja iz CLO Poreska uprava	Q3 2025.

	zabrinutost u pogledu sposobnosti Crne Gore da pristupi i razmijeni informacije o stvarnom vlasniku.	primi zahtjev za razmjenu informacija koji podrazumijeva korišćenje ovih ovlašćenja.		
	Tumačenje profesionalne tajne za advokate i poreske savjetnike u Crnoj Gori može biti šire od dozvoljenog standardom i može otežati pristup informacijama. Iako nadležni organ smatra da se privilegija povjerljivosti između advokata i klijenta ograničava na traženje ili pružanje pravnog savjeta ili dokumentacije koja je izrađena u svrhu korišćenja u postojećim ili planiranim pravnim postupcima, ovo tumačenje nije stalna pozicija i nije formalizovano u smjernicama nadležnog organa.	Preporučuje se Crnoj Gori da prati primjenu odredbi o profesionalnoj tajni u praksi kako bi osigurala da to ne ometa sposobnost vlasti da pristupi informacijama u cilju razmjene informacija na zahtjev.	Izmjene Zakona o poreskim savjetnicima Ministarstvo finansija	Q2 2025.
			Izmjene Zakona o advokaturi Ministarstvo pravde	Q3 2025.
PRAVA I ZAŠTITNE MJERE (NPR. OBAVJEŠTAVANJE, PRAVO NA ŽALBU) KOJA SE PRIMJENJUJU NA LICA DRŽAVI KOJA PRIMA ZAHTJEV TREBAJU BITI U SKLADU SA EFIKASNOM RAZMJENOM INFORMACIJA (ELEMENAT B.2)				
Pravni i regulatorni okvir su usklađeni				
EOIR ocjena: Usklađen				
MEHANIZMI ZA RAZMJENU INFORMACIJA TREBA DA OMOGUĆE EFEKTIVNU RAZMJENU INFORMACIJA (ELEMENAT C.1)				
Pravni i regulatorni okvir su usklađeni				
EOIR ocjena: Usklađen				
MEHANIZMI DRŽAVA ZA RAZMJENU INFORMACIJA TREBAJU IMATI ADEKVATNE ODREDBE KOJE OSIGURAVAJU POVJERLJIVOST PRIMLJENIH INFORMACIJA (ELEMENT C.3).				
Pravni i regulatorni okvir su usklađeni ali je neophodno poboljšanje	Prema Zakonu o upravnom postupku, poreski obveznici imaju pravo da zatraže uvid u dokumentaciju koja je predmet inspekcijskog nadzora, koja može sadržati zahtjev za razmjenu informacija na zahtjev kada se poreska kontrola koristi za pribavljanje informacija u vezi sa odgovorom na zahtjev za razmjenu informacija. Crna Gora nije precizirala nikakva izuzeća u vezi sa razmjenu informacija koja se odnose na ovo pravo. Standard omogućava komunikaciju informacija poreskom obvezniku (njegovom zastupniku ili svjedocima, što su vrste nosilaca informacija) u onoj mjeri u kojoj te informacije imaju uticaj na ishod poreske stvari koja se tiče tog poreskog obveznika. Međutim, otkrivanje cijelog ili dijela zahtjeva za razmjenu	Preporučuje se Crnoj Gori da obezbijedi da pravni okvir koji reguliše otkrivanje informacija koje predstavljaju poresku tajnu bude u skladu sa standardom.	Izmjene Zakona o upravnom postupku Ministarstvo unutrašnjih poslova	Q3 2025.

	<p>informacija koji nije od važnosti za ishod poreske stvari koja se tiče poreskog obveznika prevazilazi ono što je dozvoljeno standardom. Crna Gora nije precizirala da li su neki poreski obveznici zatražili uvid u dokumentaciju koja je predmet inspekcijskog nadzora koja može sadržati primljeni zahtjev za razmjenu informacija tokom perioda ocjenjivanja. Pored toga, Crna Gora nije pružila zakone o slobodnom pristupu informacijama, koji takođe mogu omogućiti pristup poreskim obveznicima razmijenjenim informacijama. Stoga nije moguće provjeriti da li postoje specifični izuzeci od otkrivanja informacija zaštićenih međunarodnim ugovorima koji bi osigurali da je pristup zahtjevima za razmjenu informacija u skladu sa okolnostima koje dozvoljava standard.</p>			
Stanje i ocjena	Faktori koji utiču na preporuku(e)	Preporuka(e)	Preduzete/pla nirane aktivnosti i nadležni organ	Rok
EOIR ocjena: Djelimično usklađen	<p>Crna Gora nema sveobuhvatnu politiku koja osigurava povjerljivost poreskih informacija, niti je postavljena određena osoba odgovorna za sprovođenje te sveobuhvatne politike. Tokom sajber napada iz 2021. godine, mejl server Poreske uprave je ozbiljno pogođen i neki zahtjevi su bili odloženi ili izgubljeni. Poreska uprava nije uspostavila procedure za upravljanje bezbjedonosnim povredama, ni interno, ni u vezi sa obavještanjem relevantnih partnerskih država o mogućim i stvarnim povredama povjerljivosti. Iz inputa partnera se vidi da neki zahtjevi iz ovog perioda nisu primljeni, dok su partnerske države nastavile da očekuju odgovor.</p>	<p>Preporučuje se da Crna Gora implementira sveobuhvatnu politiku i proceduru upravljanja bezbjednošću informacija, uključujući prevenciju, detekciju i upravljanje povredama povjerljivosti vezanim za IT sisteme i mreže, kako bi se osigurala zaštita razmijenjenih informacija.</p>	<p>Implementacija sveobuhvatne politiku koja osigurava povjerljivost poreskih informacija</p> <p>Poreska uprava</p>	<p>Q3 2025.</p>
	<p>Upravljanje ljudskim resursima, uključujući prethodne i sigurnosne provjere zaposlenih, kao i obuke, ne osiguravaju u potpunosti da informacije koje su dobijene ne budu otkrivene osobama koje za to nisu ovlašćene na osnovu EOI sporazuma.</p>	<p>Preporučuje se da Crna Gora ojača upravljanje ljudskim resursima kako bi osigurala su primljene informacije u skladu sa svojim sporazumima adekvatno zaštićene i korišćene dosljedno u skladu sa standardom.</p>	<p>Jačanje upravljanja ljudskim resursima u Poreskoj upravi</p> <p>Poreska uprava</p>	<p>Kontinuirano</p>

	Ni papirne kopije, ni elektronski primljeni zahtjevi ili odgovori na crnogorske zahtjeve nisu ovjereni ili na drugi način označeni kao "povjerljivi" i "informacije zaštićene ugovorom", što povećava rizik da se informacije ne obrađuju u skladu sa standardom.	Preporučuje se da Crna Gora označi sve informacije o zahtjevima za razmjenu informacija na zahtjev na način koji će jasno naznačiti da se zahtjevi za razmjenu informacija na zahtjev i informacije primljene od partnerskih država moraju tretirati u skladu sa standardom, tj. njihovo otkrivanje je restriktivnije nego za domaće informacije.	Označiti povjerljive informacije u skladu sa standardom Poreska uprava	Q2 2025.
--	---	---	---	----------

MEHANIZMI ZA RAZMJENU INFORMACIJA TREBAJU POŠTOVATI PRAVA I ZAŠTITNE MJERE PORESKIH OBVEZNIKA I TREĆIH STRANA (ELEMENAT C.4)

Pravni i regulatorni okvir su usklađeni				
EOIR ocjena: Usklađen				

DRŽAVA TREBA DA TRAŽI I DOSTAVLJA INFORMACIJE U OKVIRU SVOJE MREŽE SPORAZUMA NA EFIKASAN NAČIN (ELEMENAT C.5)

Pravni i regulatorni okvir su usklađeni	Ovaj element uključuje pitanja prakse. U skladu s tim, nema rejtinga o pravnom i regulatornom okviru.			
EOIR ocjena: Većinski usklađen	Crna Gora je uspjela da dostavi odgovor u roku od 90 dana u 35% zahtjeva koji su primljeni tokom perioda ocjenjivanja. Crna Gora nije pružila obavještenje o statusu zahtjeva svojim partnerima za razmjenu informacija u roku od 90 dana kada nadležni organ nije mogao da pruži suštinski odgovor u tom vremenskom okviru, jer nema odgovarajuće procedure koje bi zahtijevale dostavljanje takvih obavještenja.	Preporučuje se da Crna Gora dostavi izvještaje o statusu EOI partnerima u roku od 90 dana u svim slučajevima gdje nije moguće pružiti odgovor u tom vremenskom okviru.	Dostavljanje izvještaje o status EOI partnerima Poreska uprava	Kontinuirano

	<p>Tokom sajber napada iz 2021. godine, mejl server Poreske uprave je ozbiljno pogođen. Neki primljeni zahtjevi su bili odloženi, a najmanje pet nije primljeno od strane Crne Gore. Crna Gora nije obavijestila svoje partnere za razmjenu informacija da su informacije možda izgubljene ili nikada nisu primljene zbog sajber napada.</p>	<p>Preporučuje se da Crna Gora uspostavi postupak obavještanja drugih nadležnih organa u slučaju neuspjeha mjera zaštite informacionih sistema ili drugih incidenata koji ometaju dostupnost redovnih komunikacionih kanala u svrhu razmjene informacija na zahtjev i sprječavaju efikasnu razmjenu informacija u skladu sa standardom.</p>	<p>Uspostavljanje postupka obavještanja drugih nadležnih organa</p> <p>Poreska uprava</p>	<p>Q3 2025.</p>
	<p>Nedostatak formalizovanih unutrašnjih procedura za olakšavanje saradnje između CLO, koji je kancelarija za vezu i drugih centralnih i teritorijalnih jedinica Poreske uprave, koje su odgovorne za pribavljanje traženih informacija, ometa efikasnost razmjene informacija.</p>	<p>Preporučuje se da Crna Gora osigura da njeni unutrašnji postupci adekvatno funkcionišu kako bi se praktično i efikasno razmjenjivale informacije.</p>	<p>Donošenje unutrašnjih procedura koje olakšavaju saradnju CLO i drugih organizacionih jedinica Poreske uprave</p> <p>Poreska uprava</p>	<p>Q2 2025.</p>
	<p>Iako je Crna Gora sada obezbijedila dovoljno ljudskih resursa za obrađivanje zahtjeva za razmjenu informacija, neophodno je poboljšati organizacione procese.</p> <p>Postojeća interna dokumentacija ne pruža adekvatne smjernice o procesima razmjene informacija na zahtjev u vezi sa ključnim konceptima, kao što su predvidljiva relevantnost i grupni zahtjevi. Nedostatak smjernica i odsustvo mogućnosti za pohađanje obuka mogu ometati efikasnost rada CLO.</p>	<p>Preporučuje se da Crna Gora usvoji Priručnik o razmjeni informacija kako bi pružila efikasne smjernice o organizacionim procesima i ključnim konceptima, kao i da osigura obuke za svoje osoblje za razmjenu informacija na zahtjev.</p>	<p>Donošenje Priručnika o razmjeni informacija</p> <p>Poreska uprava</p>	<p>Q3 2025.</p>